

Aan
De minister van Financiën van Curaçao

Adres kantoor Curaçao
De Rouvilleweg 39
Willemstad, Curaçao
Telefoon (+5999)4619081

Adres kantoor Sint Maarten
Frontstreet 26
Convent Building
Philipsburg, Sint Maarten
Telefoon (+1721) 5430331

Adres kantoor Aruba
L.G. Smith Boulevard 68
La Piccola Marina
Oranjestad, Aruba
Telefoon (+297) 5832800

Datum
31 mei 2021
Ons kenmerk
Cft 202100047

Uw kenmerk

E-mail info@cft.cw
Internet www.cft.cw

Pagina
1/8

Bijlage

Onderwerp
Reactie op de eerste uitvoeringsrapportage 2021

Geachte heer Gijsbertha,

Op 17 mei jl. ontving het College financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten (Cft) de uitvoeringsrapportage (UR) over het eerste kwartaal van 2021. Met dit schrijven ontvangt u op basis van artikel 18 van de Rijkswet financieel toezicht (Rft) de reactie van het Cft. Een afschrift van dit schrijven wordt aan de Staten en aan de minister-president van Curaçao verstuurd.

Achtergrond

Het Cft heeft vastgesteld dat de begroting 2021 van Curaçao niet voldoet aan de normen van de Rft dan wel de door de RMR daarop toegestane afwijkingen. Het Cft berichtte de RMR op 31 maart jl. over dit oordeel.¹ Op 20 april jl. adviseerde het Cft bij het ontwerp van de eerste wijziging op de vastgestelde begroting 2021 (BW).² In deze BW stelt Curaçao de lasten ten aanzien van de steunmaatregelen bij, verhoogt de belastingbaten, verhoogt de personeelslasten en verhoogt de lasten voor goederen en diensten. Het Cft is van oordeel dat de BW de geïdentificeerde tekortkomingen bij de vastgestelde begroting 2021 van Curaçao niet wegneemt. Bovendien zijn de voorgestelde wijzigingen inmiddels door de tijd ingehaald en is een nieuwe begrotingswijziging noodzakelijk. Voor de in de UR opgenomen jaarprognose maakt Curaçao nog gebruik van de vastgestelde begroting 2021. Dit maakt deze jaarprognose beperkt bruikbaar. Het is tegen deze achtergrond dat het Cft zijn reactie op de uitvoeringsrapportage geeft.

¹ Cft, kenmerk Cft 202100035, Bericht Rijksministerraad op basis van artikel 13 lid 1 van de Rijkswet financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten, d.d. 31 maart 2021.

² Cft, kenmerk Cft 202100039, Advies bij de ontwerpplandsverordening tot wijziging van de begroting 2021, d.d. 20 april 2021.

Toetsingskader

Het toetsingskader voor de beoordeling van de UR wordt gevormd door de Rft aangevuld met de aanwijzing die de Rijksministerraad (RMR) op 12 juli 2019 heeft gegeven aan het bestuur van Curaçao en die op 24 november 2020 is bijgesteld.^{3 4} Vanwege de coronacrisis heeft de RMR, desgevraagd,⁵ aan Curaçao toestemming verleend om, op basis van artikel 25 lid 1 van de Rft, voor 2021 af te wijken van de centrale begrotingsnorm. Het begrotingstekort van het land over het jaar 2021 mag daarbij zo groot zijn als de in 2021 toe te kennen liquiditeitssteun en eventuele binnenlands of buitenlands (na goedkeuring van de RMR) aan te trekken liquiditeiten die ingezet worden ter dekking van dit tekort.⁶ De verschillen tussen de kas-benadering en een baten-lasten-benadering dienen hierbij nog wel te worden betrokken.

Oordeel

De UR toont een begrotingstekort over het eerste kwartaal van ANG 61 miljoen.⁷ De vastgestelde begroting 2021 toont een tekort voor het gehele jaar van ANG 822 miljoen. Dit tekort daalt in de eerste BW naar ANG 721 miljoen, hetgeen naar het oordeel van het Cft niet in verhouding staat tot het in het eerste kwartaal gerealiseerde tekort van ANG 61 miljoen.

De concept BW behoefde al aanpassing op basis van het advies van het Cft, maar dient nu nader te worden aangepast op basis van de realisatie in het eerste kwartaal. Daarbij kunnen tevens de effecten van de lockdown in het tweede kwartaal worden betrokken evenals de groeiverwachtingen voor het derde en vierde kwartaal. Het Cft adviseert het land om op een zo kort mogelijke termijn een eerste BW vast te stellen, waarin deze elementen worden meegenomen. Daarnaast verzoekt het Cft Curaçao om in de tweede UR te komen met een aangepaste jaarprognose.

In de eerste UR is als saldo van de gewone dienst per 31 december 2020 opgenomen, een tekort van ANG 705 miljoen. Inclusief de reeds geadmistreerde verplichtingen zal dit tekort stijgen naar ANG 712 miljoen. Daarbij verwacht Curaçao nog andere baten en lasten te realiseren met bij elkaar opgeteld een negatief saldo van ANG 52 miljoen, waardoor de verwachting is dat het saldo van de gewone dienst 2020 uit zal komen op een tekort van ANG 764 miljoen. Hierin is de overname door Curaçao van de vordering die CBCS had op de Girobank van ANG 267 miljoen als last verwerkt. Exclusief deze last toont de gewone dienst een tekort van ANG 497 miljoen en blijft daarmee binnen het door de RMR maximaal toegestane tekort voor 2020 van ANG 685 miljoen.⁸

³ Staatsblad 2019, 279, Besluit van 12 juli 2019, houdende het geven van een aanwijzing aan het bestuur van Curaçao tot aanpassing van de begroting 2019, rekening houdend met de in artikel 15 van de Rijkswet financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten genoemde normen.

⁴ Bij besluit van 24 november 2020, nummer 2020002389 is besloten dat de aanwijzing na het Kroonberoep in stand blijft maar alleen nog zal bestaan uit het naleven van de aflossingsovereenkomst tussen APC en Curaçao en zo mogelijk aanvullende aflossingen uit de overschotten op de gewone dienst in de komende jaren.

⁵ Minister-president van Curaçao, zaaknummer 2020/045844, Beroep toepassing artikel 25, eerste lid, van Rijkswet financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten voor begroting 2021.

⁶ BZK, kenmerk 2020-0000757582, Besluitvorming Rijksministerraad 18 december 2020, d.d. 18 december 2020.

⁷ In dit tekort is niet opgenomen het ontvangen bedrag voor Bijzondere Invoerrechten op benzine, dat vanwege een wijziging in de verwerking van de aangifte nog niet als opbrengst is verantwoord.

⁸ BZK, kenmerk 2020-0000662544, Afwijken van begrotingsnormen door Aruba, Curaçao, en Sint Maarten, d.d. 13 november 2020.

In de UR is geen voortgangsrapportage opgenomen ten aanzien van de werkzaamheden ter verbetering van het financieel beheer, terwijl die verbetering dringend noodzakelijk is. Het Cft verzoekt u opnieuw om in het vervolg de voortgangsrapportage over de verbetering van het financieel beheer onderdeel te laten zijn van de uitvoeringsrapportages.

Het Cft verzoekt al meerdere jaren om maatregelen te nemen om de zorg en sociale zekerheid houdbaar te maken. Er is tot nu toe slechts in beperkte mate uitvoering gegeven aan de taakstellende bezuiniging in de zorg van ANG 70 miljoen om de hogere exploitatiekosten van het nieuwe ziekenhuis te dekken. Het Cft heeft u in zijn advies bij de vorige uitvoeringsrapportage verzocht om te rapporteren over de verduurzaming van de sociale fondsen en de invulling van de taakstelling voor de zorg.⁹ Het Cft stelt vast dat deze rapportage niet plaatsvindt en ook niet is opgenomen in de eerste UR. Gelet op het grote belang dat de inwoners van Curaçao hebben bij houdbare sociale zekerheid en zorg herhaalt het Cft nu met kracht zijn verzoeken en adviezen ter zake.

Toelichting

Gewone dienst	Realisatie 1e UR 2020	Realisatie 1e UR 2021	Vastgestelde begroting (VB) 2021	Percentage ten opzichte van VB 2021
Baten	401	350	1.353	26%
Belastingen	366	326	1.156	28%
Schenken en subsidies	9	5	19	26%
Andere inkomsten ¹⁰	26	19	178	11%
Lasten	381	411	2.175	19%
Beloning van personeel	107	106	421	25%
Verbruik van goederen en diensten	24	26	205	13%
Afschrijving vaste active	27	20	102	20%
Interest	2	2	65	3%
Subsidies & Overdrachten	108	122	640	19%
Sociale zekerheid	115	135	607	22%
Andere lasten	0	0	135	0%
Afrondingsverschil	-2	-	-	-
Resultaat	20	-61	-822	7%

Tabel 1: Overzicht realisatie eerste kwartaal gewone dienst (miljoenen ANG)

⁹ Cft, kenmerk Cft 202100016, Reactie op de vierde uitvoeringsrapportage 2020 Curaçao, d.d. 25 februari 2021.

¹⁰ Dit betreft de licentierechten die door de CBCS worden afgedragen.

In tabel 1 vindt u de realisatie van de gewone dienst voor het eerste kwartaal van 2020, het eerste kwartaal van 2021, de vastgestelde begroting 2021 en het percentage van de realisatie van het eerste kwartaal ten opzichte van de vastgestelde begroting 2021.

Baten

Curaçao realiseert in het eerste kwartaal ANG 350 miljoen aan baten. Dit is ANG 51 miljoen minder dan in het jaar 2020, hetgeen grotendeels wordt verklaard door de gevolgen van de coronacrisis.

Belastingbaten

Tabel 2 toont dat Curaçao in het eerste kwartaal 2021 de begrote belastingbaten realiseerde, maar daarmee ruim onder het niveau van 2019 en 2020 bleef. De tabel geeft daarnaast een nader beeld van de belastingbaten per maand in het eerste kwartaal van 2019, 2020 en 2021.

Belastingbaten	2019	2020	2021	Prognose vastgestelde begroting 2021
Januari	140	134	105	120
Februari	120	111	96	93
Maart	153	121	125	109
Totaal eerste kwartaal	413	366	326	322

Tabel 2: Overzicht per maand belastingbaten eerste kwartaal (miljoenen ANG)

Andere inkomsten: licentierechten

In de vastgestelde begroting is een verhoging van de licentierechten van de Centrale Bank van Curaçao en Sint Maarten (CBCS) van ANG 25 miljoen ten opzichte van 2020 opgenomen. De verhoging maakt onderdeel uit van de afwikkeling van het Girobank-dossier, maar is nog niet geëffectueerd. Zodoende zijn deze aanvullende baten in het eerste kwartaal niet ontvangen. Het Cft adviseert de verhoging van de licentierechten van de CBCS zo snel mogelijk door te voeren, of hiervoor alternatieve dekking te vinden.

Lasten

De eerste UR toont ANG 411 miljoen aan lasten, een realisatie van 19 procent van de vastgestelde begroting. De toename van de lasten van ANG 30 miljoen ten opzichte van 2020 wordt met name veroorzaakt door steunmaatregelen in verband met de coronacrisis. Tabel 3 toont de maandelijkse lasten met betrekking tot de steunmaatregelen. Het Cft adviseerde bij de vastgestelde begroting 2021 en de BW om het lastenniveau zoveel als mogelijk te beperken en om de steunmaatregelen naar beneden bij te stellen naar het realisatieniveau van 2020. Aan dit advies is door Curaçao nog geen gehoor gegeven. Het Cft verwacht overigens dat het gebruik van de steunmaatregelen in 2021 zal afnemen naarmate economisch herstel optreedt.

Steunmaatregelen 2021	Januari	Februari	Maart	totaal 1e UR 2021
Overdracht grote particuliere bedrijven (waaronder NOW)	8	10	20	38
Noodvoorziening zelfstandigen	1	2	3	6
Noodvoorziening baanverliezers	2	2	2	6
Onderstanden en noodvoorziening	2	2	2	6
Totaal steunmaatregelen	13	16	27	56

Tabel 3: Overzicht steunmaatregelen per maand (miljoenen ANG)

Goederen en diensten

Het niveau van verbruik van goederen en diensten ligt in 2021 op hetzelfde niveau als in 2020. In de maanden februari en maart 2021 is er in de subcategorie overige goederen en diensten circa ANG 7 miljoen per maand gerealiseerd. Dit betreft het deel van het vaccinatieprogramma dat door Curaçao bekostigd is. Het Cft constateert dat, buiten de lasten voor het vaccinatieprogramma, een lastenverlaging in de categorie goederen en diensten is gerealiseerd. Dit ligt in de lijn der verwachting, omdat in er in 2020, mede vanwege de coronacrisis, besparingen zijn getroffen in deze categorie.

Personeelslasten

Het Cft adviseerde bij de eerste BW tot een verlaging van de personeelslasten. De personeelslasten dalen ten opzichte van 2020 met ANG 1 miljoen. De realisatie van de begroting 2021 in de categorie personeelslasten ligt op 25 procent. In 2021 is personeel aangenomen voor kritische functies en voor de uitvoering van het vaccinatieprogramma. Het ligt desalniettemin in de lijn der verwachting dat de personeelslasten over het jaar 2021 lager zullen zijn dan in 2020 vanwege de getroffen besparingsmaatregelen. Deze zullen met name in het tweede kwartaal zichtbaar worden door het niet uitbetalen van vakantiegeld.

Kapitaaldienst

In tabel 4 vindt u een overzicht van de kapitaaldienst. Curaçao heeft in het eerste kwartaal ANG 1 miljoen aan uitgaven gedaan voor investeringen in machines en equipment. Daarmee lopen de uitgaven in de eerste UR achter bij de begroting 2021. Op de kapitaaldienst is een lening opgenomen van ANG 170 miljoen. Deze lening is door Nederland aan Curaçao verstrekt in het kader van de afwikkeling van de Girobank-dossier en uit dien hoofde doorgeleend aan het Special Purpose Vehicle dat met de afwikkeling is belast.

Kapitaaldienst	Realisatie eerste UR 2020	Realisatie eerste UR 2021	Vastgestelde begroting 2021	Percentage ten opzichte van VB 2021
Ontvangsten	22	190	964	20%
Afschrijvingen vaste activa	22	20	102	20%
Verkoop onroerende goederen	0	0	0	-
Schadevergoedingen & verzekeringsuitkeringen	0	0	0	-
Ontvangen aflossingen op lening	0	0	10	0%
Aangegane geldleningen	0	170	823	21%
Liquid. & Afst. Deelnemingen	0	0	29	0%
Toevoegingen aan reserves & voorzieningen	0	0	0	-
Uitgaven	16	179	141	127%
Investerings in gebouwen & bouwstructuren	3	0	57	0%
Investerings in machines & equipment	0	1	30	3%
Investerings in immateriele vaste activa	4	0	43	0%
Investerings in nonproductieve activa	0	0	4	0%
Onttrekkingen aan reserves & voorzieningen	0	0	0	-
Kapitaalverstrekkingen en deelnemingen	0	170	0	-
Aflossingen langlopende leningen	8	8	8	100%
Afronding	1	-	-1	-
Saldo	6	11	823	

Tabel 4: Overzicht realisatie kapitaaldienst (miljoenen ANG)

Financieel beheer

Het financieel beheer van Curaçao is onvoldoende op orde. Curaçao heeft zich gebonden aan afspraken die ertoe moeten leiden dat de jaarrekening 2021 van het land voorzien zal kunnen worden van een goedkeurende accountantsverklaring. Daartoe is in 2019 de zogeheten 'Roadmap voor een goedkeurende controleverklaring bij de jaarrekening 2021 van het Land Curaçao' opgesteld. Financieel beheer is bovendien een belangrijk onderdeel van het landspakket (thema A). In de uitvoeringsrapportage is geen voortgang opgenomen ten aanzien van de werkzaamheden ter verbetering van het financieel beheer. Het Cft verzoekt u opnieuw om dit in volgende uitvoeringsrapportages op te nemen.

Collectieve sector

Volgens artikel 23 van de Rft wijst Curaçao samen met Nederland tweejaarlijks, na advies van het Centraal Bureau voor de Statistiek in samenwerking met het Centraal Bureau voor de Statistiek van Nederland, voor 1 april aan welke rechtspersonen met ingang van het volgende begrotingsjaar behoren tot de collectieve sector. De collectieve sector 2021-2022 had derhalve reeds op 1 april 2020 vastgesteld moeten zijn, maar dit heeft tot op heden niet plaatsgevonden. Het Cft verzoekt u nu de collectieve sector uiterlijk per 30 juni 2021 vast te stellen.

Zorg en sociale fondsen

Het Cft verzoekt Curaçao al meerdere jaren om maatregelen te nemen om de sociale zekerheid en de zorg houdbaar te maken. Bij zijn advies op de vierde UR 2020 verzocht het Cft u met klem om met urgentie de daarvoor noodzakelijke maatregelen te nemen en daaraan uitvoering te geven. Daarbij verzocht het Cft u om in de volgende uitvoeringsrapportages nadere informatie te verstrekken over de voortgang op deze punten. Het Cft constateert dat hieraan in de eerste UR 2021 niet is voldaan. Er is enkel informatie over 2020 ten aanzien van de sociale fondsen opgenomen. Gezien het belang van dit onderwerp verzoekt het Cft om uiterlijk 30 juni a.s. geïnformeerd te worden over de dringend noodzakelijke voortgang ter zake.

Rentelastnorm en schuldpositie

Op basis van de beschikbare gegevens stelt het Cft vast dat de rentelasten van de collectieve sector van Curaçao binnen de rentelastnorm van ANG 131 miljoen liggen.

Er is in het eerste en tweede kwartaal 2021 geen liquiditeitssteun verstrekt aan Curaçao. In het eerste kwartaal van 2021 is Curaçao wel een lening aangegaan van ANG 170 miljoen in het kader van de afwikkeling van de Girobank. Tevens heeft een aflossing van ANG 8 miljoen plaatsgevonden. Hierdoor is aan het eind van het eerste kwartaal 2021 de overheidsschuld ten opzichte van de voorlopige eindstand van 2020 toegenomen met ANG 175 miljoen tot ANG 4.024 miljoen.¹¹ De overheidsschuldquote komt uit op 82 procent van het bruto binnenlands product (bbp). De schuld van de collectieve sector komt naar schatting uit op ANG 3.538 miljoen en de schuldquote van de collectieve sector op 72 procent van het bbp.

Bij de bepaling van de schuldquotes is uitgegaan van een bbp van ANG 4.913 miljoen.¹² Bij de raming van het bbp werd nog geen rekening gehouden met een lockdown in 2021, die inmiddels wel heeft plaatsgevonden in de periode maart tot en met mei.

¹¹ Bij het bepalen van de schuld is uitgegaan van het voorlopige tekort op de gewone dienst voor 2020 van ANG 705 miljoen. Als dit tekort oploopt tot ANG 764 miljoen, zoals door Curaçao in deze UR aangegeven, zal de schuldpositie verder verslechteren.

¹² IMF, Conclusions of the IMF Staff Visit, January 22, 2021

Kenmerk
Cft 202100047
Blad
8/8

Ik verwacht u hiermee voldoende te hebben geïnformeerd.

Hoogachtend,

De voorzitter van het College financieel toezicht Curaçao en Sint Maarten

Prof. dr. R.H.J.M. Gradus

Deze brief is in afschrift verstuurd aan:
De voorzitter van de Staten van Curaçao
De minister-president van Curaçao
De secretaris-generaal van het ministerie van Financiën van Curaçao